

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTERIJĄ IR KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTĄ PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS

2017-07-10 Nr. 4D-2017/1-476
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (arba toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Kultūros ministerija) ir Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – KPD) pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant jos kreipimusis.

Seimo kontrolierių įstaigoje 2017-04-03, 2017-04-04 gauti skundo patikslinimo raštai.

2. Pareiškėja skunde nurodo:

2.1. „Teisę gauti argumentus ir prašomus dokumentus dėl Trakų senamiesčio (unikalus kodas [...]) ribos keitimo pietinėje Trakų pusiasalio teritorijoje pažeidė KPD ir Kultūros ministerijos pareigūnai – KPD direktorė Diana Varnaitė ir kultūros viceministras Audronis Imbrasas“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] 2017 m. vasario 13 d. raštu „Dėl Trakų senamiesčio ribų keitimo“ kreipiausi į KPD Pirmąją nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybą (toliau – Taryba) [...]. Deja, 2017 m. kovo 7 d. iš KPD gautame D. Varnaitės pasirašytame rašte „Dėl Trakų senamiesčio ([...]) teritorijos ribų bei vertingųjų savybių pobūdžių“ (parengtas 2017 m. kovo 1 d.) nebuvo atsakyta į mano pateiktus klausimus [...]“;

2.3. „Tuomet 2017 m. kovo 13 d. kreipiausi į Kultūros ministeriją, kaip instituciją, atsakingą už jai pavaldaus KPD veiklą ir kompetencijas, prašydama užtikrinti tinkamą informacijos pateikimą [...]. 2017-02-24 gautame A. Imbraso pasirašytame Kultūros ministerijos rašte buvo atsakyta tik į dalį mano klausimų. Tačiau nebuvo paaiškinti tie dalykai, dėl kurių kreipiausi į KPD nuo pat pradžių. Iš gauto rašto susidariau įspūdį, kad gavau atsakymą ne į savo, o kito asmens kreipimąsi [...]“;

2.4. „Patikslinu, kad nuo 2017 m. vasario 13 d. vis dar negavau šios informacijos:

1. Argumentuotų, tyrimais bei monitoringu paremtų duomenų, kurie paaiškintų, kokių pagrindų buvo sumažinta Trakų senamiesčio pietinė dalis.

2. Tarybos vertinimo posėdžių skaitmeninių garso įrašų.

3. Paaiškinimų, ar Taryba organizavo bent vieną išvykstamąjį posėdį į Trakus ir kaip pagrindė savo sprendimą, jei to padaryta nebuvo.

4. Informacijos apie posėdžiuose dalyvavusius Trakus tiriančius mokslininkus.

5. Išaiškinimo, ar Tarybos aktas ir juo pagrindu parengtas Trakų senamiesčio apibrėžtų teritorijos ribų plano projektas laikytinas dokumentu, kuriuo galima remtis rengiant bendruosius,

detalesnius, specialius planus, techninius projektus ir vykdyti statybas? Ar tai tik projektas, kuriuo vadovaujasi rengiant specialius planus ir kuri turi patvirtinti bei tinkamai pavišinti aukštesnio lygio institucijos?

Remiantis išdėstytu, esu įsitikinusi, kad buvo pažeista Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 6 straipsnyje numatyta mano pilietinė teisė gauti informaciją iš valstybės institucijų bei įstaigų. [...].“

3. Pareiškėja Seimo kontrolieriaus prašo: „ištirti susidariusią situaciją, susirašinėjimą su aukščiau minėtomis institucijomis ir pritaikyti minėtiems pareigūnams administracinę atsakomybę už [...] pilietinių teisių gauti prašomą informaciją pažeidimą.“

4. Skundo patikslinimo rašte Pareiškėja nurodo, kad gavo „Tarybos vertinimo posėdžių skaitmeninius įrašus“ ir prašo „nesvarstyti punkto Nr. 2 dėl nuo šių metų vasario 13 d. vis dar negautos informacijos“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

5. Pareiškėjos 2017-02-13 kreipimesi į KPD pirmąją nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybą (žr. šios pažymos 2.2. papunktį) nurodyta:

„Kreipiuosi į Pirmąją nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybą (toliau –Taryba), prašydama pateikti informaciją, kuri paaiškintų, kokių pagrindų keičiama Trakų senamiesčio (unikalus kodas [...]) riba pietinėje Trakų pusiasalio teritorijoje.

Šis pakeitimas matomas tik Kultūros paveldo centro parengtuose Trakų senamiesčio apibrėžtų teritorijos ribų plano projektuose. Iš jų akivaizdu, kad senamiesčio riba pietinėje Trakų pusiasalio teritorijoje ties autobusų stotimi (Vytauto g. 90), lyginant su 2006-10-02 Trakų senamiesčio apibrėžtų teritorijos ribų planu ir Trakų senamiesčio apsaugos bei naudojimo reglamentu – pasikeitė [...].

[...] neradau duomenų, kurie paaiškintų, kodėl keičiasi senamiesčio ribos ir apimtys. Atvirksčiai, visi akte pateikti duomenys patvirtina tokias vertes, kurios netgi leistų išplėsti senamiesčio ribą pietinėje Trakų pusiasalio dalyje, atsižvelgiant į istorinę miesto raidą, ežerų krantų linijas, kraštovaizdžio vertes, tūrinės erdvinės struktūros sandarą. [...].

Nerimą kelia faktas, kad kaip tik šiuo metu rengiamas kultūros paveldo vietovės – Trakų senamiesčio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentas – vietovės ir jos apsaugos zonos tvarkymo planas (specialusis planas). Kadangi planavimo metu bus remiamasi Tarybos vertinimu, norėčiau susipažinti su jos vertinimo išvadomis, kad būtų galima argumentuotai pateikti tokią mokslinių-tiriamųjų darbų medžiagą, kuri leistų apginti viešą interesą – išsaugoti Trakų istorinį miestą (šią medžiagą esu rinkusi ir ją analizavusi savo disertacijos „Trakų lokalinis pasaulis vietos gyventojų pasakojimuose“ rengimo metu).

[...]. Prašau Jūsų pateikti šiuos argumentus pagal kiekvienos Trakų senamiesčiui priskirtos vertingosios savybės pobūdį – architektūrinį, istorinį, povandeninį, urbanistinį ir kraštovaizdžio.

Atsižvelgdama į tai, kad Tarybos nuostatose griežtų priimamų sprendimų viešinimo įpareigojimų nėra, rašydama šį kreipimąsi vadovaujuosi Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 6 straipsniu, kuriame numatyta teisė privačiam asmeniui gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų. [...].“

6. KPD 2017-03-03 atsakyme Nr. (9.51.)2-507 (žr. šios pažymos 2.2 papunktį) nurodyta:

„Atsakydami j Jūsų 2017-02-13 raštą, persiunčiame Jums 2017-03-01 Kultūros paveldo centro raštą Nr. (6.1)2-118 dėl Trakų senamiesčio ribos pietinėje Trakų pusiasalio teritorijoje pakeitimų, kurie buvo padaryti 2016-02-09 patvirtinus Trakų senamiesčio teritorijos ribas Vertinimo tarybos aktu Nr. KPD-RM-627/1. Rašte taip pat išdėstyti argumentai kodėl Trakų

senamiesčiui buvo priskirti architektūrinis, istorinis, povandeninis, urbanistinis bei kraštovaizdžio vertingųjų savybių pobūdžiai.“

7. Kultūros paveldo centro 2017-03-01 rašte Nr. (6.1)2-118 rašte (žr. šios pažymos 6 punktą) nurodyta:

„[...] informuojame, kad Trakų senamiesčio ([...]) teritorijos ribos apibrėžiamos vadovaujantis Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2013 m. birželio 7 d. įsakymu Nr. IV-453. Tai atliekama atsižvelgiant į kultūros paveldo vietovės išlikusias ir nustatytas bei nustatomas vertingąsias savybes ir jų naudojimui reikalingą plotą. 2017-02-24 rašte minima autobusų stoties teritorija, 2015-2016 m. rengiant Trakų senamiesčio vertingųjų savybių ir teritorijos ribų tikslinimo projektą, stoties teritorija neįtraukta į Trakų senamiesčio teritoriją, nes minėtoje teritorijoje nenustatyta išlikusių vertingųjų savybių.

Trakų senamiesčio vertingųjų savybių archeologinis, architektūrinis, istorinis, povandeninis, urbanistinis ir kraštovaizdžio pobūdis nustatytas remiantis kultūros paveldo vietovės išlikusiomis vertingosiomis savybėmis, įvardytomis Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akte (toliau Aktas). Planinės struktūros tipas, tinklas, keliai, gatvės, aikštės, įvažiavimai, pravažiavimai, takai, jų tipai, trasos, dangos, valdos (posesijos), vietovei reikšmingo buvusio užstatymo ar jo dalių vietos, tūrinės erdvinės struktūros sandara, užstatymo tipai, atviros, viešos erdvės, panoramos, panoraminės apžvalgos taškai, siluetai, perspektyvos, išklotinės, dominantės, užstatymo bruožai – atitinkamai lemia urbanistinį vertingųjų savybių pobūdį, gamtiniai elementai, taip pat panoramos, siluetai – kraštovaizdžio ir archeologinį (kultūrinis sluoksnius), užstatymo bruožai – architektūrinį vertingųjų savybių pobūdį. Architektūrinis vertingųjų savybių pobūdis nustatomas taip pat atsižvelgiant į Priede Nr. 1 pateiktą Kultūros vertybių registro nekilnojamo kultūros paveldo objektų bei Priedo Nr. 2 Vertingųjų savybių požymių turinčių objektų sąrašus. Rastos XV-XVI a. tilto liekanos tarp Trakų pusiasalio ir Karaimų salos, įvardytos punkte 2.1.6, leidžia pažymėti vertingųjų savybių povandeninį pobūdį. Istorinis vertingųjų savybių pobūdis pažymėtas atsižvelgiant į Akto punkte Nr. 5 išdėstytus faktus apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes, įvykius.“

8. Pareiškėjos 2017-03-13 skunde Kultūros ministerijai (žr. šios pažymos 2.3 papunktį) nurodyta:

„[...] 2017 m. vasario 13 d. kreipiausi į Pirmąją nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybą (toliau – Taryba), prašydama pateikti informaciją, kuri paaiškintų, kokių pagrindų keičiama Trakų senamiesčio (unikalus kodas [...]) riba pietinėje Trakų pusiasalio teritorijoje [...]. Deja, 2017 m. kovo 7 d. iš KPD gautas atsakymas (parengtas 2017 m. kovo 1 d.) vertintinas kaip nekompetentingas, nes neatsakė nė į vieną kreipimesi užduotą klausimą [...].

Kadangi Taryba, ją paskyrusi KPD direktorė D. Varnaitė ir Kultūros paveldo centro (toliau – KPC) direktorius V. Kačinskas nesugebėjo atsakyti į 2017 m. vasario 13 d. kreipimąsi, esu priversta kreiptis į Kultūros ministeriją, kaip instituciją, atsakingą už jai pavaldžių KPD ir KPC veiklą ir kompetencijas. Prašau pateikti argumentuotus ir tyrimais bei monitoringu paremtus duomenis, kurie paaiškintų, kokių pagrindų buvo sumažinta Trakų senamiesčio pietinė dalis (1). [...].

[...] 2017 m. vasario 13 d. kreipimesi prašiau pateikti Tarybos priimtų sprendimų argumentus pagal kiekvienos Trakų senamiesčiui priskirtos vertingosios savybės pobūdį – architektūrinį, istorinį, povandeninį, urbanistinį ir kraštovaizdžio. Tai reiškia, kad Taryba man turėjo paaiškinti, kodėl mažinama senamiesčio dalis staiga prarado visas aukščiau išvardintas vertingąsias savybes. Vietoje to man pateikė apibendrintą ir paviršutinišką informaciją apie Tarybos akte nustatytas paveldo vietovės (t. y. Trakų senamiesčio) išvardintas vertingąsias savybes. Taip pat nurodyti kažkokie priedai Nr. 1, Nr. 2 ir Nr. 5, kurie nebuvo pateikti ir papildomai komentuoti.

Paaiškinu, kad 2016-02-09 Nr. KPD-RM-627/1 Tarybos akte nei jo prieduose nėra pateikta nė viena svari priežastis, leidžianti mažinti nacionalinės reikšmės kultūros paveldo objekto – Trakų

senamiesčio – ribas pietinėje dalyje. [...]. „Tarybos posėdžių, [...], eigai fiksuoti daromas skaitmeninis garso įrašas, kuris po posėdžio Tarybos sekretoriaus perkeliamas į kompiuterinę laikmeną, kuri pridedama prie protokolo“. [...] teisėtai prašau, kad būtų pateiktas Tarybos vertinimo protokolas ir skaitmeninis garso įrašas (2).

[...] kultūros paveldo vertinimo tarybos turi teisę prirėikus kviesti į savo posėdžius kitų sričių reikalingus specialistus, galinčius pateikti išvadas dėl svarstomų klausimų, teikti informaciją visuomenės informavimo priemonėms apie savo veiklą. Prašau paaiškinti, ar šia teise buvo pasinaudota (3) ir ar Tarybos posėdyje dalyvavo Trakus tyrinėjantys mokslininkai. Jei tokių būta – prašau nurodyti jų pavardes ir mokslines kompetencijas daryti išvadas apie Trakų senamiesčio vertes (4). Taip pat prašau informuoti, ar, vertindama tokios visuomeninės reikšmės paveldo vietovę kaip Trakų senamiestis, Taryba organizavo bent vieną išvykstantąjį posėdį. Jei ne – paaiškinkite, kuo buvo grindžiamas toks sprendimas (5).

Taip pat prašau paaiškinti, ar Tarybos aktas ir jo pagrindu parengtas Trakų senamiesčio apibrėžtų teritorijos ribų plano projektas laikytinas dokumentu, kuriuo galima remtis rengiant bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus, techninius projektus ir vykdyti statybas? Ar tai tik projektas, kurį turi patvirtinti tinkamai išviešinti ir aukštesnio lygio institucijos? (6).

[...] Jūsų atsakymas itin svarbus dokumentas, siekiant apginti viešą interesą – piliečių teisę į savo istorinį ir kultūrinį paveldą bei jo likimą. Rašte suformuluoti šeši svarbiausi klausimai, kurie pažymėti numeriais skliaustuose. Prašau pateikti aiškius ir kompetentingus atsakymus į juos.“

9. Kultūros ministerija 2017-03-24 raštu Nr. S2-771 pateikė atsakymą (žr. šios pažymos 2.3 papunktį) Pareiškėjai:

„Kultūros ministerija susipažino su Jūsų 2017-03-13 raštu, kuriame Jūs prašote pateikti informaciją, susijusią su Trakų senamiesčio teritorijos ribų tikslinimu.

Atsižvelgdami į Jūsų prašymą, teikiame Jums KPD 2017-03-14 raštą Nr. (1.36.)2-579 „Dėl Trakų senamiesčio (...)“, kuriame iš esmės yra atsakyta į Jūsų rašte keliamus klausimus, susijusius su Trakų senamiesčio teritorijos ribų tikslinimu.

[...].“

10. KPD 2017-03-14 rašte Nr. (1.36.)2-579 (žr. šios pažymos 9 punktą) nurodyta:

„[...] informuojame, kad KPD pirmoji nekilnojamojo kultūros paveldo taryba (toliau – Vertinimo taryba) 2016-02-09 aktu Kr. KPD-RM-627/1 nustatė Trakų senamiesčio (...) vertingąsias savybes bei apibrėžė teritorijos ribas. Vertinimo taryba Trakų senamiesčio duomenų Kultūros vertybių registre tikslinimo klausimą svarstė 2016-01-26 posėdyje bei 2016-02-09 posėdyje (protokolai pridedami).

Trakų senamiesčio vertingąsias savybes nutarta patikslinti dėl to, jog buvo pradėtas rengti Trakų senamiesčio specialusis planas. Trakų senamiesčio nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto projekto parengimas buvo įtrauktas į metinį 2015 m. Kultūros paveldo centro planą (2015-01-23 pavedimas Nr. (9.52)2-191 Kultūros paveldo centrui, raštas pridedamas). Apie Trakų senamiesčio įtraukimą į 2015 m. apskaitos planą Kultūros ministerija buvo informuota KPD 2015-02-02 raštu Kr. (1.36.)2-257 (raštas pridedamas).

Kelių pastarųjų metų Kultūros paveldo apskaitos prioritetą buvo parengti visų Lietuvos senamiesčių apskaitos dokumentaciją, o Trakų senamiestis buvo likęs vienas iš paskutiniųjų, kuriam iki tol dar buvo neparengta apskaitos dokumentacija pagal naujai galiojančius teisės aktų reikalavimus vietovėms.

Taip pat informuojame, jog Vertinimo taryba savo veikloje vadovaujasi 2005 m. balandžio 15 d. LR Kultūros ministro įsakymu Nr. IV-149 „Dėl nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais pavyzdiniais Vertinimo tarybų nuostatais (toliau – Nuostatais). Pateikiame atsakymus į Jūsų rašte išskeltus klausimus:

1. Pagal teisės aktus, reglamentuojančius viešųjų ir privačių interesų deklaravimą, patys Vertinimo tarybų nariai už tai atsako. Nė vienas iš Vertinimo tarybos narių nuo klausimo sprendimo nenusišalino.

2. Pagal Nuostatų 17 punktą „Tarybų posėdžiuose gali dalyvauti ir pasisakyti valstybės ir savivaldybės institucijų atstovai bei objektų, kurių nekilnojamųjų kultūros vertybių registravimo ar vertingųjų savybių patikslinimo klausimas įtrauktas į Tarybos posėdžio darbotvarkę, valdytojais“. Visi Vertinimo tarybos posėdžiai yra vieši, informacija apie juos yra skelbiama KPD internetiniame puslapyje, vėliausiai 3 dienos prieš įvykstant posėdžiui. Informacija apie abu posėdžius, kuriuose buvo svarstomas Trakų senamiestis, buvo skelbiama KPD internetiniame puslapyje: apie sausio 25 d. posėdį buvo paskelbta sausio 22 d., apie vasario 9 d. posėdį buvo paskelbta vasario 5 d. (skelbimai pridedami). Apie posėdį papildomai buvo informuoti telefonu bei el. laiškais Trakų rajono savivaldybės administracija, Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija bei KPD Vilniaus teritorinis skyrius (el. laišakai pirmiems dviems adresatams pridedami), tačiau Vilniaus teritorinio skyriaus ir Trakų istorinio nacionalinio parko atstovai posėdyje nedalyvavo. Pirmajame posėdyje dalyvavo Trakų rajono savivaldybės merė Edita Rudelienė, Trakų rajono savivaldybės vyr. architektas Povilas Montvila, architektė Giedrė Pilipavičienė, antrajame – archeologė Birutė Lissauskaitė.

Taip pat KPD prieš pateikdamas svarstyti Vertinimo taryboms kultūros paveldo vietas, apie tai iš anksto informuoja atitinkamas savivaldybes ir suteikia galimybę prieš posėdį susipažinti su medžiaga bei pateikti savo pastabas ar pageidavimus, jei tokių būna. Trakų rajono savivaldybė, susipažinusi su Trakų senamiesčio nekilnojamojo kultūros paveldo Vertinimo tarybos akto projektu, savo pastabas KPD pateikė 2016-01-19 raštu Nr. MP3-8 (raštas pridedamas).

3. Nors teisės aktai nenumato prievolės informuoti apie savo sprendimus, Vertinimo tarybų nutarimai taip pat yra skelbiami KPD internetiniame puslapyje, 2016-01-26 posėdžio nutarimas paskelbtas 2016-01-28, 2016-02-09 nutarimas paskelbtas 2016-02-10 (skelbimai pridedami).

Gerb. X atsakymas į jos užklausimą dėl Trakų senamiesčio teritorijos ribų buvo pateiktas 2017-03-03 KPD raštu Nr. (9.51.)2-507, pridedant Kultūros paveldo centro, Vertinimo tarybos akto rengėjo, argumentus. Papildomai paaiškiname, kad teritorija pietinėje Trakų senamiesčio dalyje buvo sumažinta, nes joje nenustatyta išlikusių vertingųjų savybių (išlikusio vertingo užstatymo, jo tipo, bruožų, plano struktūros, kvartalų, dominančių, perspektyvų, siluetų, panoramų, buvusio reikšmingo užstatymo vietų, kelių tinklo, kelių dangų, inžinerinių dalių ar elementų ar mažosios architektūros formų, kitų vertingųjų savybių), todėl tos dalies užstatymas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2013-06-07 įsakymu Nr. ĮV-453 patvirtintais Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijais, nėra laikomas kultūros paveldo vietovės – Trakų senamiesčio – vertingąja savybe.

4. Vadovaujantis teisės aktų reikalavimais, priėmus nutarimus dėl kultūros paveldo vertybių įrašymo į Kultūros vertybių registrą ar jų duomenų Kultūros vertybių registre patikslinimo, pirmiausia yra informuojami Departamento teritoriniai skyriai, o pastarieji informuoja kultūros vertybių savininkus ar valdytojus. Vietovių atveju yra informuojamos savivaldybių administracijos, Trakų rajono savivaldybė apie Trakų senamiesčio duomenų Kultūros vertybių registre patikslinimą buvo informuota KPD 2016-02-12 raštu (9.51.)2-346 (atsakymas į 2016-01-19 Trakų savivaldybės raštą Nr. MP3-8) bei Vilniaus teritorinio skyriaus 2016-03-15 raštu Nr. 12.24.-V)2V-416 (raštai pridedami). Nors tai yra neprivaloma, tačiau apie posėdį, kuriame bus svarstomi Trakų senamiesčio duomenų Kultūros vertybių registre tikslinimo klausimai (tame tarpe ir galimas teritorijos ribų koregavimo klausimas), atskirai buvo informuotos visos suinteresuotos pusės bei apie posėdžio rezultatus buvo informuota. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas numato galimybę skųsti Vertinimo tarybų sprendimus teisės aktų nustatyta tvarka, tačiau niekas šia teise nepasinaudojo. Negana to, iki šiol Departamentui nėra pateikta jokia papildoma medžiaga, kurios pagrindu klausimą dėl Trakų senamiesčio teritorijos ribų patikslinimo pietinėje dalyje, galima būtų perduoti svarstyti Vertinimo tarybai.

5. Departamentas išduoda specialiuosius paveldosaugos reikalavimus vietovės teritorijoje ir apsaugos zonoje.

6. 2009-07-10 Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (administracinė byla Nr. AS-431/2009) savo nutartyje yra konstatavęs, jog Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktas yra vienkartinis teisės aktas, t. y. administracinis aktas, ginčas dėl kurio panaikinimo

priskiriamas administracinių teismų kompetencijai. Dėl informavimo ir viešinimo buvo atsakyta 2 ir 3 punktuose.“

Tyrimui reikšmingos Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos

11. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose **Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse** (Vyriausybės 2015-08-26 nutarimo Nr. 913 redakcija):

„4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Asmens prašymo nagrinėjimas** – institucijos veikla, apimanti asmens prašymo priėmimą, įregistravimą, esmės nustatymą ir atsakymo asmeniui parengimą.

4.2. **Atsakymas** – atsižvelgiant į prašymo turinį, žodžiu ar raštu asmeniui teisės aktų nustatyta tvarka suteikiama administracinė paslauga, įteikiama prašomo administracinio akto kopija, nuorašas ar išrašas, išdėstoma institucijos nuomonė apie asmens kritiką, pasiūlymus ar pageidavimus. [...]“

12. **Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas** (teisės akto redakcija, galiojusi nuo 2014-07-01 iki 2017-04-01, aktuali nagrinėjant skunde nurodytas aplinkybes):

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

„1. **Dokumentas** – bet kokia valstybės, savivaldybių institucijos ar įstaigos sukurta ar gauta teiktina informacija ar jos dalis, išreikšta rašytine, įskaitant elektroninę, grafine, garsine ir (ar) vaizdine forma.

2. **Informacija** – žinios, kuriomis disponuoja valstybės ir savivaldybių institucija ar įstaiga, įskaitant informaciją apie jų darbuotojų darbo užmokestį.

[...]

4. **Informacijos teikimas** – informacijos atskleidimas perduodant ar kitu būdu padarant ją prieinamą pareiškėjams, užtikrinant jiems teisę laisvai susipažinti su dokumentais ir (ar) panaudoti komerciniams arba nekomerciniams tikslams.

[...]“;

3 straipsnis. Įstaigų pareiga teikti informaciją

„1. Įstaigos privalo teikti pareiškėjams informaciją. Atsisakyti suteikti informaciją galima šio įstatymo nustatyta tvarka.

[...]“;

4 straipsnis. Informacijos teikimo principai

„Įstaigos, teikdamos informaciją, vadovaujasi šiais principais:

1) informacijos išsamumo, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija;

2) tikslumo, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją;

3) teisėtumo, reiškiančio, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais;

4) objektyvumo, reiškiančio, kad įstaigos valstybės tarnautojai ar darbuotojai teikdami informaciją turi būti nešališki ir objektyvūs;

5) pagalbos, reiškiančios, kad visuomenei teikiama pagalba pasinaudoti galimybe gauti informaciją.“

13. Kultūros ministro 2005-04-01 įsakymu Nr. ĮV-116 patvirtintuose **Kultūros paveldo departamento prie kultūros ministerijos nuostatuose** įtvirtinta:

„1. Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) yra Lietuvos Respublikos valstybės įstaiga, atskaitinga Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai (toliau – Kultūros ministerija). [...]“;

„11. Departamento direktorius už Departamentui pavestų uždavinių ir funkcijų vykdymą atskaitingas kultūros ministrui ir yra tiesiogiai jam pavaldus.“

Tyrimo išvados

14. Pareiškėja skundžiasi Kultūros ministerijos ir KPD pareigūnų veiksmais (neveikimu), nagrinėjant jos kreipimuisi. Tyrimo metu įvertinus Pareiškėjos kreipimuisi ir atsakymų į juos turinį, taip pat atsižvelgus į teisinį reglamentavimą, pacituotą šioje pažymoje, galima daryti išvadą, kad Kultūros ministerijos ir KPD pareigūnai, nagrinėję Pareiškėjos kreipimuisi ir teikę atsakymus į juos, pažeidė Pareiškėjos teisę į gerą viešąjį administravimą, kadangi Pareiškėjai nebuvo pateikti aiškūs, konkretūs, išsamūs ir argumentuoti atsakymai.

Pareiškėja skunde nurodė, kad nuo 2017-02-13 nėra gavusi šios informacijos (žr. šios pažymos 2.4 papunktį):

„1. Argumentuotų, tyrimais bei monitoringu paremtų duomenų, kurie paaiškintų, kokių pagrindų buvo sumažinta Trakų senamiesčio pietinė dalis.

2. Tarybos vertinimo posėdžių skaitmeninių garso įrašų [pažymėtina, kad skundo papildymo rašte Pareiškėja nurodo gavusi šią informaciją (žr. šios pažymos 4 punktą)]

3. Paaiškinimų, ar Taryba organizavo bent vieną išvykstamąjį posėdį į Trakus ir kaip pagrindė savo sprendimą, jei to padaryta nebuvo.

4. Informacijos apie posėdžiuose dalyvavusius Trakus tiriančius mokslininkus.

5. Išaiškinimo, ar Tarybos aktas ir juo pagrindu parengtas Trakų senamiesčio apibrėžtų teritorijos ribų plano projektas laikytinas dokumentu, kuriuo galima remtis rengiant bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus, techninius projektus ir vykdyti statybas? Ar tai tik projektas, kuriuo vadovaujamosi rengiant specialiuosius planus ir kurį turi patvirtinti bei tinkamai pavišinti aukštesnio lygio institucijos?“

Atsižvelgiant į atsakymų turinius (žr. šios pažymos 7 ir 10 punktus), galima teigti, kad atsakymuose išdėstyta informacija nėra pakankama, kad būtų aiškiai, konkrečiai ir išsamiai atsakyta į Pareiškėjos keliamus klausimus.

Kultūros paveldo centro 2017-03-01 rašte Nr. (6.1)2-118 rašte pateikta bendro pobūdžio informacija apie Trakų senamiesčio vertingąsias savybes, neatsakant konkrečiai į Pareiškėjos prašymą pateikti „argumentus pagal kiekvienos Trakų senamiesčiui priskirtos vertingosios savybės pobūdį – architektūrinį, istorinį, povandeninį, urbanistinį ir kraštovaizdžio“. Taip pat nėra aiškiai atsakyta, „kokių pagrindų keičiama Trakų senamiesčio (unikalus kodas [...]) riba pietinėje Trakų pusiasalio teritorijoje“, nors tai yra esminis Pareiškėjos keliamas klausimas. Kaip nurodo pati Pareiškėja, atsakant į klausimą *kokių pagrindų buvo sumažinta Trakų senamiesčio pietinė dalis* turi būti paaiškinta, „kodėl mažinama senamiesčio dalis staiga prarado visas aukščiau išvardintas vertingąsias savybes“.

Vertinant KPD 2017-03-14 rašte išdėstyta informaciją, susidaro įspūdis, kad yra atsakoma į kažkieno kito, bet ne į Pareiškėjos kreipimuisi. Rašte yra pateikiama ir informacija, kurios Pareiškėja savo 2017-03-13 kreipimesi neprašė. Tačiau, priešingai nei 2017-03-24 rašte Nr. S2-771 nurodo Kultūros ministerija – „atsižvelgdami į Jūsų prašymą, teikiame Jums KPD 2017-03-14 raštą Nr. (1.36.)2-579 „Dėl Trakų senamiesčio ([...])“, kuriame iš esmės yra atsakyta į Jūsų rašte keliamus klausimus, susijusius su Trakų senamiesčio teritorijos ribų tikslinimu“ – KPD 2017-03-14 rašte nėra pateikta visa pagal teisės aktus teiktina Pareiškėjos kreipimosi turinį atitinkanti informacija.

Apibendrinamas Seimo kontrolierius pažymi, kad, teikiant atsakymus į asmenų kreipimuisi, neturi likti neatsakytų klausimų, palikta neaiškumų. Seimo kontrolierius daro išvadą, kad Kultūros ministerija ir KPD kartu suderinus turi pateikti Pareiškėjai atsakymą į jos 2017-02-13 ir 2017-03-13 kreipimuose keliamus klausimus, o ypač dėl šios prašomos informacijos:

„1. Argumentuotų, tyrimais bei monitoringu paremtų duomenų, kurie paaiškintų, kokių pagrindu buvo sumažinta Trakų senamiesčio pietinė dalis.

[...]

3. Paaiškinimų, ar Taryba organizavo bent vieną išvykstantąjį posėdį į Trakus ir kaip pagrindė savo sprendimą, jei to padaryta nebuvo.

4. Informacijos apie posėdžiuose dalyvavusius Trakus tiriančius mokslininkus.

5. Išaiškinimo, ar Tarybos aktas ir juo pagrindu parengtas Trakų senamiesčio apibrėžtų teritorijos ribų plano projektas laikytinas dokumentu, kuriuo galima remtis rengiant bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus, techninius projektus ir vykdyti statybas? Ar tai tik projektas, kuriuo vadovaujamosi rengiant specialiuosius planus ir kurį turi patvirtinti bei tinkamai paviesti aukštesnio lygio institucijos?“

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą *dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos pareigūnų veiksmų* (neveikimo), nagrinėjant kreipimusis, pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

16. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Lietuvos Respublikos kultūros ministru ir Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos direktoriui* rekomenduoja atkreipti dėmesį į šioje pažymoje nurodytus nustatytus pažeidimus ir:

16.1. kartu suderinus pateikti Pareiškėjai atsakymą į jos 2017-02-13 ir 2017-03-13 kreipimuose keliamus klausimus, o ypač dėl šios prašomos informacijos (Seimo kontrolieriui pateikti atsakymo kopiją):

„1. Argumentuotų, tyrimais bei monitoringu paremtų duomenų, kurie paaiškintų, kokių pagrindu buvo sumažinta Trakų senamiesčio pietinė dalis.

[...]

3. Paaiškinimų, ar Taryba organizavo bent vieną išvykstantąjį posėdį į Trakus ir kaip pagrindė savo sprendimą, jei to padaryta nebuvo.

4. Informacijos apie posėdžiuose dalyvavusius Trakus tiriančius mokslininkus.

5. Išaiškinimo, ar Tarybos aktas ir juo pagrindu parengtas Trakų senamiesčio apibrėžtų teritorijos ribų plano projektas laikytinas dokumentu, kuriuo galima remtis rengiant bendruosius, detaliuosius, specialiuosius planus, techninius projektus ir vykdyti statybas? Ar tai tik projektas, kuriuo vadovaujamosi rengiant specialiuosius planus ir kurį turi patvirtinti bei tinkamai paviesti aukštesnio lygio institucijos?“;

16.2. užtikrinti, kad ateityje asmenų kreipimaisi būtų nagrinėjami atsižvelgiant į jų turinį, o atsakymuose būtų pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jų kreipimosi turinį atitinkanti informacija.

17. Vadovaudamasis Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalimi, prašyčiau šias rekomendacijas išnagrinėti ir apie jų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių informuoti (pateikiant informaciją patvirtinančius dokumentus) iki **2017-08-14**.

Seimo kontrolierių Augustiną Normantą
pavaduojantis Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys

